

Náboženství a politika na Blízkém východě MVZ415 (MVE 433)

zimní semestr 2008–2009

Výuka: učebna č. U42, každé pondělí v čase 16⁰⁰ – 17⁴⁰

Vedoucí kurzu: Marek Čejka, cejka@fss.muni.cz

Konzultace: buď po výuce, nebo dle individuální domluvy (pracovna 450)

Datum	Téma	Povinné studijní prameny	Referáty
29. 9.	Úvod náboženství a demokracie demokracie a teokracie stát a náboženství v Izraeli	- Hanuš, J.: Historie a perspektivy vztahu církvi a státu, http://cepin.cz/cze/prednaska.php?ID=428 - Duka, D.: Přátelská odluka a kooperace jsou si blízké http://cepin.cz/cze/prednaska.php?ID=427 - Bellah, R.: Civil religion in America http://www.robertbellah.com/articles_5.htm - Čejka, M.: Judaismus, politika a Stát Izrael – str. 19 – 49 (kniha je ve studovně FSS)	Protokol:
6. 10.	judaismus a sionismus ultraortodoxní náboženské strany v Izraeli aškenázská strana <i>Agudat Jisrael</i> sefardská strana <i>Šas</i>	Theodor Herzl: - Avineri, Š.: Zrození moderního sionismu, Judaika, Praha 2001, str. 93 - 105 (v knihovně FSS) Sionismus a judaismus: - Čejka, M.: Judaismus, politika a Stát Izrael, str. 53 – 92, 100 – 121 – 132 (kniha je ve studovně FSS) - http://en.wikipedia.org/wiki/Religious_Zionism - http://www.netureikarta.org - Čejka, M.: Ultraortodoxní Židé v současném Izraeli http://www.infoservis.net/art.php?id=1026836753 Sefardé a Aškenázové: - Newman, J.; Sivan, G.: Judaismus od A do Z, Sefer, Praha 1998, str. 18, 172 – 173 (kniha je ve studovně FSS)	1. Judaismus a sionismus – spojnice a rozdíly 2. Sefardové a Aškenázové Protokol:
13. 10.	náboženský sionismus nacionalisticko-náboženský fundamentalismus v Izraeli strana <i>Mafdal</i> , hnutí <i>Guš Emunim</i>	- Čejka, M.: Judaismus, politika a Stát Izrael – str. 132 – 144 (v knihovně FSS) - http://www.ucalgary.ca/%7Eelsegal/363_Tra%7EOrthodoxy/Zionism.html#Kook (rabín Kook) - http://en.wikipedia.org/wiki/National_Religious_Party (strana Mafdal) Židovské osady: - Organizace B'Tselem: Land Grab http://www.btselem.org/Download/200205_Land_Grab_Eng.doc, str. 1 - 19 - Organizace Passia: Settlements and the	1. Osídlování palestinských území – hlavní motivy osadnické politiky 2. Současnost a budoucnost židovských osad – situace od evakuace osad v pásmu Gazy do současnosti Protokol:

	strany náboženského sionismu	Wall http://www.passia.org/publications/bulletins/Settlements2004/Settlements-Wall.pdf - Čejka, M.: Judaismus, politika a Stát Izrael, str. 151 – 174 (v knihovně FSS) - Čejka, M.: Izraelské osady – nebezpečná sousedství http://www.infoservis.net/art.php?id=1024418689 Evakuace židovských osad v Gaze: -	
20. 10.	islamismus versus sekulární nacionalismus v Palestině	- Barša, P.: Západ a islamismus (CDK, 2001), str. 70 - 136 (knih je ve studovně FSS) - Kropáček, L.: Blízký východ na přelomu tisíciletí, str. 142 – 164, 217 – 224 (knih je ve studovně FSS) - Kropáček, L.: Západ a islám (knih je ve studovně FSS) - Kramer, M.: Arab Nationalism http://www.geocities.com/martinkramerorg/ArabNationalism.htm - http://en.wikipedia.org/wiki/Islamism - OOP a palestinské radikální skupiny: Čejka, M.: Izrael a Palestina, 102 - 112 Hamás versus OOP: - Introvigne, M.: Hamás - Islámský terorismus ve Svaté zemi, Vyšehrad, Praha 2003, str. 41 – 49 (v knihovně FSS) - Charta Hamásu: Čejka, M.: Izrael a Palestina, 180 – 182	1. Panarabismus a panislamismus 2. Hamás a OOP – geneze jejich vzájemného konfliktu Protokol:
27. 10.	náboženství a politika v Libanonu	- http://www.opuslibani.org.lb/Lebanon/dos003.html (libanonské křesť. komunity) - http://news.bbc.co.uk/1/hi/world/middle_east/country_profiles/791071.stm - http://news.bbc.co.uk/2/hi/middle_east/4314423.stm - http://news.bbc.co.uk/2/hi/in_depth/5176612.stm - http://news.bbc.co.uk/2/hi/middle_east/6932786.stm - Terorismus v Libanonu v letech 1987 – 1996 (in Encyklopedie světový terorismus), str. 338 – 343 (knih je ve studovně FSS) - http://news.bbc.co.uk/1/shared/spl/hi/guides/456900/456976/t1.html/default.stm - Jan Šnidauf: Libanonský Hizbulláh: Vznik a transformace hnutí v období 1982 – 2000 http://www.amo.cz/cz/vyzkumne_centrum/publikace/index.php?ID=&IDp=34&tema=studie	1. Sunnitě a ší'ité – spojnice a rozdíly 2. Libanonští křesťané Protokol:
3. 11.	Afghánistán – mudžahídové a hnutí Taliban	- Encyklopedie světový terorismus, str. 455 – 456 - Horák, S.: Afghánský konflikt, Praha 2005 - BBC News: Analysis: Who are Taleban? http://news.bbc.co.uk/1/hi/world/south_asia/44382.stm - BBC News: Analysis: Afghanistan: 20 years of bloodshed, http://news.bbc.co.uk/1/hi/world/analysis/83854.stm - http://www.apologeticsindex.org/t19.html - Who are the Taliban? http://www.infoplease.com/spot/taliban.html	1. Vývoj v Afghánistánu do sovětské invaze 2. Afghánistán po svržení Talibanu a náboženský fundamentalismus Protokol:

10. 11.	Průběžný test		
17. 11.	náboženství a politika v Jordánsku a Saúdské Arábii	USA a Saúdská Arábie: - http://www.infoservis.net/art.php?id=1054560288 Lidská práva v Saúdské Arábii: - http://www.amnesty.org/ailib/intcam/saudi/report.html - http://news.bbc.co.uk/2/hi/middle_east/4252305.stm - http://en.wikipedia.org/wiki/Status_of_religious_freedom_in_Saudi_Arabia Islám v Saúdské Arábii: - http://en.wikipedia.org/wiki/Islam_in_Saudi_Arabia - http://sultan.org/articles/wahabism.html Jordánsko: - http://en.wikipedia.org/wiki/Islam_in_Jordan - http://www.hrw.org/doc?t=mideast&c=jordan - http://web.amnesty.org/library/eng-jor/index	1. Charakteristika vztahu náboženství a politiky v Saúdské Arábii a vliv wahhábismu 2. Náboženství a politika v dnešním Jordánsku Protokol:
24. 11.	Islámská výzva v Maghrebu? Alžír, Maroko, Tunis, Libye, Mauretánie	Maghreb: - Laqueur, R.: The New Terrorism..., str. 130 – 133 (kniha je ve studovně FSS) - Encyklopedie světový terorismus, str. 388 – 392 - Roberts, H.: North African Islamism in the blinding light of 9-11 http://web.ukonline.co.uk/pbrooke/p&t/algeria/light#anchor473311 Alžírsko: - http://en.wikipedia.org/wiki/Islam_in_Algeria - http://news.bbc.co.uk/1/hi/world/middle_east/country_profiles/790556.stm Tunisko: - http://en.wikipedia.org/wiki/Islam_in_Tunisia - http://news.bbc.co.uk/1/hi/world/middle_east/country_profiles/791969.stm - http://web.amnesty.org/library/index/ENGMDE300142001 Libye: - http://en.wikipedia.org/wiki/Islam_in_Libya - http://news.bbc.co.uk/1/hi/world/middle_east/country_profiles/819291.stm Mauretánie: - http://en.wikipedia.org/wiki/Islam_in_Mauritania - http://news.bbc.co.uk/1/hi/world/middle_east/country_profiles/791083.stm - http://news.bbc.co.uk/1/hi/world/africa/4743707.stm	1. Současný politický vývoj v Libyi a Tunisku a vliv islámu 2. Islám a jeho vliv na současné dění v Alžíru 3. Současný politický vývoj v Maroku a Mauretánii a vliv islámu Protokol:
1. 12.	Promítání dokumentárního filmu + diskuse		
8. 12.	ZÁVĚREČNÁ HODINA	test + esej	

Doporučená literatura

- *Avineri, Š.: Zrození moderního sionismu*, Judaika, Praha 2001 (v knihovně FSS)
- *Barša, P.: Západ a islamismus – střet civilizací nebo dialog kultur?*, CDK, Brno 2001
- *Buruma, I; Margalit, A.: Okcidentalismus*, Lidové noviny, Praha 2005
- *Čejka, M.: Izrael a Palestina – minulost, současnost a směřování blízkovýchodního konfliktu – aktualizované vydání*, Barrister & Principal, Brno 2007
- *Čejka, M.: Encyklopedie blízkovýchodního terorismu*, Barrister & Principal, Brno (vyjde do konce r. 2007)
- *Čejka, M.: Judaismus a politika v Izraeli*, Barrister & Principal, Brno 2008 (vyjde během podzimu)
- *Čejka, M.: Judaismus, politika a Stát Izrael*, Mezinárodní politologický ústav Masarykovy univerzity, Brno 2002 a 2003
- *Čejka, M., Nedorostková, D.: Izrael a Palestinci v roce 2004*, Politologický časopis, č. 1, 2005
- *Gilbert, M.: Izrael: Dějiny*, BB art, Praha 2002
- *Horák, S.: Afghánský konflikt*, Public History a Petit, Praha 2005
- *Chapman, C.: Čí je země zaslíbená? Pokračující krize mezi Izraelem a Palestinci*, Volvox Globator, Praha 2003
- *Introvigne, M.: Hamás – Islámský terorismus ve Svaté zemi*, Vyšehrad, Praha 2003 (v knihovně FSS)
- *Kepel, G.: Válka v srdci islámu*, Karolinum, Praha 2006
- *Kepel, G.: Boží pomsta – křesťané, židé a muslimové znovu dobývají svět*, Atlantis, Brno 1996
- *Kropáček, L.: Islám a Západ – Historická paměť a současná krize*, Vyšehrad, Praha 2002 (v knihovně FSS)
- *Kropáček, L.: Blízký východ na přelomu tisíciletí – Dynamika přeměn v muslimském sousedství Evropy*, Vyšehrad, Praha 1999 (v knihovně FSS)
- *Krupp, M.: Sionismus a Stát Izrael*, Vyšehrad, Praha 1999 (v knihovně FSS)
- *Mendel, M.: Náboženství v boji o Palestinu*, Atlantis, Brno 2000 (v knihovně FSS)
- *Mendel, M.: Židé a Arabové*, Rovina, Prachatice 1992
- *Pavlincová, H.; Horyna, B. (eds.): Slovník judaismus, křesťanství, islám*, nakladatelství Olomouc, Olomouc 2003 (v knihovně FSS)
- *Zakaria, F.: Budoucnost svobody*, Academia, Praha 2004
- *Kolektiv autorů: Zahraniční politika České republiky vůči zemím Blízkého východu, Zakavkazska a Střední Asie*, Mezinárodní politologický ústav Masarykovy univerzity, Brno 2001 (v knihovně FSS)
- *Kolektiv autorů: Encyklopedie - světový terorismus*, Svojtka & Co., Praha 2001 (v knihovně FSS)

- **Bible**, ekumenický překlad, Ekumenická rada církví, Praha 1979 (nebo jiná vydání)
- **Korán**, Academia, Praha 1972 (nebo jiná vydání)

Doporučuji rovněž sledovat komentáře s tematikou Blízkého východu v českém tisku.

Doporučené internetové adresy ke studiu Blízkého východu:

ZÁKLADNÍ ADRESY - Média a Blízký východ:

Al Džazíra - katarská televizní stanice <http://english.aljazeera.net/HomePage>
Blízkovýchodní stránky <http://chunky.webpark.cz/israel.html>
Blízkovýchodní zpravodajství BBC http://news.bbc.co.uk/hi/english/world/middle_east
Blízkovýchodní zpravodajství CNN <http://www.cnn.com/WORLD/meast/archive/>
Full Coverage Israeli Politics (Yahoo) http://headlines.yahoo.com/Full_Coverage/World/Israel
Global Politics (český internetový časopis) <http://www.globalpolitics.cz>
Ha'aretz - izraelský deník <http://www.haaretzdaily.com>
International Herald Tribune - Middle East <http://www.iht.com/pages/africa/index.php>
Jerusalem Post <http://www.jpost.com>
Jerusalem Report <http://www.jrep.com>
Jewish Observer <http://www.shemayisrael.com/jewishobserver>
Jewish Virtual Library <http://www.jewishvirtuallibrary.org>
Middle East Times <http://www.metimes.com>
Palestine Report <http://www.palestinerreport.org>
Radio Netherlands - Middle East Conflict <http://www2.rnw.nl/rnw/en/currentaffairs/middleeast>
The Palestine Chronicle <http://www.palestinechronicle.com>
Tikkun - Bimonthly Jewish Critique of Politics, Culture & Society <http://www.tikkun.org>
Wikipedia - internetová encyklopedie <http://www.wikipedia.org/>
Zpravodajství z Blízkého východu - České noviny
<http://www.ceskenoviny.cz/prilohy/blizkyvychod/>

Izraelci a Palestinci:

Izrael a Arabové - české stránky <http://scoolie.wz.cz>
Izraelsko-arabský konflikt (české stránky)
http://www.valka.cz/newdesign/v900/clanek_1015.html
MidEast Web <http://www.mideastweb.org>
Palestinian Diaspora & Refugee Center <http://www.shaml.org/zshaml/site>
Svatá zem - české stránky <http://www.svatazem.net>
The Electronic Intifada <http://electronicintifada.net>

Státní instituce:

Izraelská armáda <http://www.idf.il/english>
Izraelské ministerstvo zahraničí <http://www.israel-mfa.gov.il>
Izraelský parlament - Kneset <http://www.knesset.gov.il/index.html>
Kancelář izraelského ministerského předsedy <http://www.pmo.gov.il/english>
Nejvyšší soud Izraele <http://www.court.gov.il>
Palestinská legislativní rada (parlament) <http://www.pal-plc.org>
Palestinská národní autonomie <http://www.pna.gov.ps>
Velvyslanectví České republiky v Izraeli
<http://www.czechembassy.org/wwwo/default.asp?zu=/zu/telaviv>
Židovská agentura <http://www.jajz-ed.org.il/indexstam.html>

Mezinárodní organizace a mise:

Liga arabských států <http://www.arableagueonline.org>
OSN a Blízký východ <http://www.un.org/News>
OSN a mírové úsilí (mj. mírové mise na Blízkém východě)
<http://www.un.org/Depts/dpko/dpko/>
TIPH - Temporary International Presence in the City of Hebron <http://www.tiph.org>
UNRWA - The United Nations Relief and Works Agency for Palestine Refugees
<http://www.un.org/unrwa>

Izraelské a palestínské nevládní organizace:

B'Tselem <http://www.btselem.org/English>

Izraelské a palestínské mírové organizace <http://www.ariga.com/humanrights/index.htm>

Izraelské náboženské akční centrum http://www.irac.org/index_e.asp

Izraelský výbor proti demolicím domů <http://www.icahd.org/eng>

PASSIA – Palestinian Academic Society for the Study of International Affairs

<http://www.passia.org>

Rabíni pro lidská práva <http://www.rhr.israel.net>

Společenství rodičů <http://www.theparentscircle.com>

Šalom Achšav – izraelská mírová organizace <http://www.peacenow.org.il/English.asp>

Veřejný výbor proti mučení v Izraeli <http://www.stoptorture.org.il>

Ženy v černém <http://www.geocities.com/endtheoccupation>

Blízkovýchodní radikalismus:

Fatah <http://www.fateh.net>

Hizballáh (práce J. Šnidaufa) <http://js.amo.cz/index.html?archive>

Neturej Karta <http://www.nkusa.org>

Odkazy na izraelské nacionalistické organizace <http://www.womeningreen.org/links.htm>

Profily teroristických skupin: <http://library.nps.navy.mil/home/tgp/tgpndx.htm>

Stránky příznivců rabína Kahaneho a strany Kach! <http://www.kahane.org>

Terorismus a politické násilí - bibliografie <http://users.skynet.be/terrorism/html/terror.htm>

Židovské osady:

Applied Research Institute <http://www.arij.org>

Foundation for the Middle East Peace <http://www.fmep.org>

Odkazy na židovské osady <http://www.yeshanews.org/links.shtml>

Osadníci v Hebronu <http://www.hebron.org.il/go.htm>

Osadnická ješiva Ateret Kohanim <http://www.ateret.org.il>

Rada židovských osad Ješa <http://www.moetzetyesha.co.il/>

Univerzity, výzkumná pracoviště:

Ben Gurionova negevská univerzita, Beer Ševa <http://www.bgu.ac.il/>

Centrum Šimona Wiesenthala <http://www.wiesenthal.com>

Hebrejská univerzita, Jeruzalém <http://www.huji.ac.il/huji/eng>

Památník Holocaustu Jad Vašem <http://www.yadvashem.org>

Stránky institutu Terezínské iniciativy <http://www.holocaust.cz>

Tami Steinmetz Center for Peace Research <http://www.tau.ac.il/peace>

Tel-Avivská univerzita <http://www.tau.ac.il>

Univerzita Al-Kuds, Jeruzalém <http://www.alquds.edu>

Univerzita Bir Zeit <http://www.birzeit.edu>

Univerzita v Haifě <http://www.haifa.ac.il/index.html.en>

Univerzita v Hebronu <http://www.hebron.edu/english>

Ostatní:

Blízký východ během první světové války

http://www.bbc.co.uk/history/war/wwone/middle_east_01.shtml

CIA World Factbook <http://www.odci.gov/cia>

Encyklopedie Orientu <http://www.i-cias.com/e.o>

Historie Blízkého východu – databáze

<http://www.nmhschool.org/tthornton/mehistorydatabase/mideastindex.htm>

Mapy Blízkého východu – University of Texas http://www.lib.utexas.edu/maps/middle_east.html

Smlouvy a historické dokumenty <http://www.ariga.com/treaties/index.htm>

Virtuální Zeď nářků http://aish.com/wallcam/Window_on_the_Wall.asp

Vlajky Izraele <http://www.crwflags.com/fotw/flags/il.html>

Vlajky Palestiny <http://www.crwflags.com/fotw/flags/ps.html>